

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA
SPRENDIMAS
DĖL TOMO PAČĖSO

2017 m. rugpjūčio 25 d. Nr. TE2-2
Alytus

Alytaus miesto savivaldybės tarybos etikos komisija (toliau – Komisija): Komisijos pirmininkė Laima Vincė Kirkliauskienė, nariai: Adelė Dimšienė, Neringa Kaškonaitė, Povilas Labukas, Aldona Marcinkevičienė, Gintarė Minsevičiūtė-Balynienė, Eglė Teresevičienė, Arvydas Švirnickas ir Tautvydas Tamulevičius, 2017-08-17 posėdyje išnaginėjusi Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) pavedimą pagal 2017-07-20 raštą Nr. S-1596-(1.5) „Dėl pavedimo atlikti tyrimą“ (toliau – pavedimas) dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos nario Tomo Pačėso veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis ir įvertinusi tyrimo metu surinktą medžiagą, n u s t a t ė:

Tyrimo pagrindas ir dalykas

VTEK gautame skunde nurodoma, kad T. Pačėsas galimai pažeidė Įstatymo nuostatas, t. y. aktyviai dalyvavo rengiant sporto klubų finansavimo taisyklių pakeitimus, dėl kurių jam priklausantis ir jo sutuoktinės vadovaujamas krepšinio klubas „Dzūkija“ gavo didesnę finansavimą.

Komisija vertina, ar T. Pačėsas, dalyvaudamas rengiant sporto klubų finansavimo taisyklių pakeitimus, nepažeidė Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktų bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, įpareigojančių nesinaudoti pareigomis asmeninei naudai gauti, vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra, o jam kilus – nusišalinti.

Nustatytos faktinės aplinkybės

1. T. Pačėsas Alytaus miesto savivaldybės tarybos nario pareigas eina nuo 2015-04-16.
2. T. Pačėso 2015-05-27 pateiktoje privačių interesų deklaracijoje jis deklaravęs ryšius su juridiniu asmeniu VšĮ „Dzūkijos sportas“, kurios vadovas yra jo sutuoktinė. Pats T. Pačėsas nurodo esąs VšĮ „Dzūkijos sportas“ dalininkas (narys).
3. T. Pačėsas yra Alytaus miesto savivaldybės tarybos Kultūros, švietimo ir sporto komiteto narys.
4. T. Pačėsas 2017 m. nedalyvavo nė viename Alytaus miesto savivaldybės tarybos Kultūros, švietimo ir sporto komiteto posėdyje, išskyrus 2017-04-11 ir 2017-04-12 posėdžiuose, kuriuose būtent buvo svarstomas tarybos sprendimo projektas „Dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2017-03-30 sprendimo Nr. T-85 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės kūno kultūros ir sporto programos sporto klubų veiklos projektų dalinio finansavimo ir administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – tvarkos aprašo pakeitimas).

5. Alytaus miesto savivaldybės tarybos Kultūros, švietimo ir sporto komiteto 2017-04-11 ir 2017-04-12 posėdžiuose T. Pačėsas aktyviai dalyvavo rengiant ir svarstant tarybos sprendimo projektą dėl tvarkos aprašo pakeitimo, nuo klausimo nenusišalino (2017-04-11 Nr. TS-12, 2017-04-12 Nr. TS-13 komiteto posėdžių garso įrašai).

6. Tarybos sprendimo projekto dėl tvarkos aprašo pakeitimo, N. Makštutienės, Kultūros, švietimo ir sporto komiteto pirmininkės, teigimu, iniciatorius buvo V. Jarušas, Kultūros, švietimo ir sporto komiteto narys.

7. V. Jastremskas, Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktorius, 2017-08-17 Etikos komisijos posėdyje informavo, kad tarybos sprendimo projektas dėl tvarkos aprašo pakeitimo buvo parengtas atsižvelgiant į Kultūros, švietimo ir sporto komiteto narių pateiktus siūlymus.

8. Kultūros, švietimo ir sporto komiteto pasiūlymus dėl tvarkos aprašo pakeitimo apibendrino Alytaus miesto savivaldybės tarybos ir mero sekretoriatas.

9. T. Pačėsas 2017-04-12 elektroniniu laišku pateikė savo nuomonę dėl tarybos sprendimo projekto dėl tvarkos aprašo pakeitimo.

10. 2017-04-27 Alytaus miesto savivaldybės tarybos posėdyje, kur buvo teikiamas klausimas dėl tvarkos aprašo pakeitimo, T. Pačėsas nusišalino nuo šio klausimo, tačiau nusišalino netinkamai (neįvardino nusišalinimo priežasties, neišėjo iš patalpos, diskusijų metu teikė pastabas iš vietos).

11. V. Jastremskas, Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktorius, 2017-04-27 tarybos posėdžio metu pristatydamas klausimą dėl tvarkos aprašo pakeitimo, pateikė ir preliminarią lentelę, kokią finansavimo sumą gaus kiekvienas Alytaus sporto klubas. Šioje lentelėje buvo nurodyta konkreti suma, kurią numatyta skirti VšĮ „Dzūkijos sportas“ (prieš tvarkos aprašo pakeitimą – 90 000 eurų, po pakeitimo – 123 317 eurų).

Tomo Pačėso paaiškinimai

T. Pačėsas paaiškino, kad dalyvavo Kultūros, švietimo ir sporto komiteto 2017-04-11 posėdyje, kur buvo svarstomas klausimas dėl Alytaus miesto savivaldybės kūno kultūros ir sporto programos sporto klubų veiklos projektų dalinio finansavimo ir administravimo tvarkos aprašo, kuriame jokio balsavimo nebuvo, o nuspręsta klausimą svarstyti 2017-04-12 komiteto posėdyje. Klausimas buvo protokolinis.

T. Pačėsas patvirtino, kad dalyvavo 2017-04-12 Kultūros, švietimo ir sporto komiteto posėdyje, tačiau komitetas dėl pateikto sprendimo projekto nepriėmė jokie sprendimo, kadangi nebuvo kvorumo. Paaiškino, kad esant minėtoms aplinkybėms, buvo nuspręsta teikti prašymą V. Jastremskui, Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui, kad parengtų tarybos sprendimo projektą dėl Alytaus miesto savivaldybės kūno kultūros ir sporto programos sporto klubų veiklos projektų dalinio finansavimo ir administravimo tvarkos aprašo punktų pakeitimo.

2017-04-20 Tomas Pačėsas Kultūros, švietimo ir sporto komiteto posėdyje nedalyvavo, kuriame V. Jastremskas pateikė tarybos sprendimo projektą dėl tvarkos aprašo pakeitimo. Komitetas nepriėmė jokie sprendimo, kadangi nebuvo kvorumo. Sprendimo projekto derinimo lape nurodyta išvada – išklaudyta.

T. Pačėsas pažymėjo, kad 2017-04-27 Alytaus miesto savivaldybės tarybos posėdyje, kuriame buvo teikiamas klausimas dėl tvarkos aprašo pakeitimo, jis nusišalino ir dėl pateikto sprendimo projekto nebalsavo.

Taip pat teigė, kad jam dalyvaujant Kultūros, švietimo ir sporto komiteto posėdžiuose, tarybos sprendimo projektas dėl tvarkos aprašo pakeitimo nebuvo rengiamas svarstymui, parengtas, svarstomas (tik išklaustas) ar dėl jo patvirtinimo nebuvo priimti sprendimai (nebuvo kvorumo).

T. Pačėsas pažymėjo, kad Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2017-04-27 posėdyje sprendimo projektą dėl tvarkos aprašo pakeitimo parengė ir teikė (pristatė) V. Jastremskas, Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktorius.

T. Pačėso teigimu, jo veiksmuose (neveikime) nėra pažeidimo sudėties, tai patvirtina ir jo pateiktos faktinės aplinkybės, kad šioje situacijoje nesukėlė viešųjų ir privačių interesų konflikto, elgėsi tinkamai ir sąžiningai, vadovavosi teisės aktų reikalavimais, todėl jo atžvilgiu tyrimas turėtų būti nutrauktas.

Teisinis veikos vertinimas ir motyvai

Įstatymu siekiama užtikrinti viešąjį interesą, kad valstybinėje tarnyboje dirbantys asmenys visus sprendimus priimtų objektyviai ir nešališkai (Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punktą). Tam tikslui Įstatymas įpareigoja valstybinėje tarnyboje dirbančius asmenis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad net nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra; Įstatymas draudžia jiems dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip paveikti sprendimus, sukėliančius interesų konfliktą bei įpareigoja nuo jų nusišalinti, taip pat nesinaudoti pareigomis asmeninei naudai gauti (Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktai, 11 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Interesų konfliktas – tai situacija, kai valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo, atlikdamas pareigas ar vykdydamas pavidimą, privalo priimti ar dalyvauti priimant sprendimą, susijusį ir su jo privačiais interesais (Įstatymo 2 straipsnio 4 dalis).

Privatūs interesai yra asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, arba jam artimo asmens asmeninis turtinis ar neturtinis suinteresuotumas, galintis daryti įtaką sprendimams atliekant tarnybines pareigas (Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis). O asmeninis suinteresuotumas – tai valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens arba jam artimo asmens moralinė škola, moralinis įsipareigojimas, turtinė arba neturtinė nauda ar kitas panašaus pobūdžio interesas (Įstatymo 2 straipsnio 6 dalis). Artimais asmenimis Įstatymas laiko valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens sutuoktinį, sugyventinį, partnerį, kai partnerystė įregistruota Įstatymų nustatyta tvarka, taip pat jų tėvus (tėvius), vaikus (vaikius), brolius (brolius), seseris (seseres), senelius, vaikaičius ir jų sutuoktinius, sugyventinius ar partnerius (Įstatymo 2 straipsnio 5 dalis).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, formuodamas Įstatymo taikymo praktiką, nurodė, kad šio teisės akto tikslai yra prevenciniai, o konstatuojant, jog asmuo pažeidė Įstatymą, pakanka identifikuoti formaliuosius viešųjų ir privačių interesų konflikto požymius (2013 m. birželio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-998/2013).

Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytam pažeidimui kvalifikuoti pakanka nustatyti, kad asmuo nepasielgė taip, kad nekiltų abejonių, jog egzistuoja interesų konfliktas, t. y. nesiėmė Įstatyme numatytų priemonių interesų konfliktui išvengti: nevykdė Įstatymo 11 straipsnyje įtvirtintos pareigos nusišalinti nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, sukėliančius interesų konfliktą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. rugšėjo 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-2624/2012; 2014 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-1394/2014).

Vertinant asmens veiksmų atitiktį Įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalims būtina išsiaiškinti tik tą faktinę aplinkybę, ar valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo dalyvavo rengiant, svarstant, priimant ar kitaip paveikiant sprendimus, galinčius sukelti interesų konfliktą, ir ar asmuo įvykdė Įstatymo 11 straipsnyje įtvirtintą pareigą nusišalinti (2014 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1334/2014).

Iš tyrimo medžiagos matyti, kad T. Pačėsas prisidėjo prie tarybos sprendimo projekto dėl tvarkos aprašo pakeitimo rengimo ir svarstymo. Tai, kad Kultūros, švietimo ir sporto komiteto 2017-04-11 ir 2017-04-12 posėdžiuose nebuvo balsavimo, kadangi nebuvo kvorumo, teisinės reikšmės neturi, kadangi nuo klausimo svarstymo komiteto posėdyje T. Pačėsas nenusišalino. Taip pat savo nuomonę dėl tarybos sprendimo dėl tvarkos aprašo pakeitimo pateikė elektroniniu laišku.

Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2017-04-27 posėdyje nuo interesų konfliktą keliančio klausimo dėl tvarkos aprašo pakeitimo nusišalino netinkamai, kaip tai numato Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2015-11-19 sprendimo Nr. T-333 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos veiklos reglamento tvirtinimo“ 85 punktą bei Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2016-03-14 raštas Nr. S-416-(2.5) „Dėl rekomendacijų pateikimo“. T. Pačėso neįvardinimas nusišalinimo priežasties, neišėjimas iš posėdžių salės klausimo svarstymo metu, diskusijų metu teikimas pastabų iš vietos, Įstatymo prasme nelaikytina tinkamu nusišalinimu. Nusišalinimas nuo interesų konfliktą keliančių klausimų turi būti įgyvendinamas *aktyviais ir aiškiai išreikštais veiksmais*.

Įstatymų leidėjas interesų konfliktą sieja su pačiu dalyvavimu rengiant, svarstant ar priimant su asmens privačiais interesais susijusį sprendimą, ir vien jau šis veiksmas laikytinas Įstatymo 11 straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimu. Pasak teismų praktikos, dalyvavimas posėdyje svarstant interesų konfliktą keliantį klausimą pažeidžia Įstatymo nuostatas net ir tada, kai asmuo susilaiko nuo balsavimo. Įstatymų leidėjas nustatė, kad suinteresuoto asmens dalyvavimas svarstyme gali turėti įtakos teisingų sprendimų priėmimui. Dalyvavimas posėdyje svarstant klausimą ir nepranešimas kitiems svarstyme dalyvaujantiems asmenims apie esamą interesų konfliktą pažeidžia Įstatymo reikalavimus (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. spalio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-1945/2008; 2011 m. balandžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-1121/2011*).

Sporto klubui VŠĮ „Dzūkijos sportas“ vadovauja T. Pačėso sutuoktinė, todėl patvirtinus naują tvarkos aprašą minėtas sporto klubas gavo didesnę finansavimą, nei iki tvarkos aprašo pakeitimo.

Kaip minėta, privatūs interesai gali būti ne tik turtiniai, bet ir neturtiniai, jie gali būti susiję tiek su pačiu valstybinėje tarnyboje dirbančiu asmeniu, tiek su jam artimu asmeniu (Įstatymo 2 straipsnio 2, 5 ir 6 dalys). Abejones visuomenei gali sukelti atvejai, kai valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su šio asmens privačiais interesais. Todėl Įstatymas draudžia asmeniui dalyvauti tokiose procedūrose ir įpareigoja nuo jų nusišalinti.

T. Pačėsas žinodamas, kad jo žmona vadovauja VŠĮ „Dzūkijos sportas“, kad po tvarkos aprašo pakeitimo minėtas klubas gaus didesnę finansavimą nei iki pakeitimo, ir dalyvaudamas svarstant ir rengiant tvarkos aprašą 2017-04-11 ir 2017-04-12 Kultūros, švietimo ir sporto komitetų posėdžiuose bei išreikšdamas savo nuomonę elektroniniu laišku, dalyvaudamas 2017-04-27 tarybos posėdyje privalėjo vengti abejonių dėl interesų konflikto ir šališkumo buvimo bei nusišalinti nuo tarybos sprendimų rengimo, svarstymo procedūrų. Tačiau šių veiksmų jis neatliko, todėl darytina

išvada, kad jis T. Pačėsas nevykdė įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktų bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimų.

Alytaus miesto savivaldybės tarybos etikos komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 3 dalies 3 punktu,

n u s p r e n d ė:

1. Pripažinti, kad Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys Tomas Pačėsas, dalyvaudamas Kultūros, švietimo ir sporto komiteto 2017-04-11 ir 2017-04-12 posėdžiuose svarstant ir rengiant tarybos sprendimo projektą „Dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2017-03-30 sprendimo Nr. T-85 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės kūno kultūros ir sporto programos sporto klubų veiklos projektų dalinio finansavimo ir administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, išreiškdamas savo nuomonę elektroniniu laišku, taip pat dalyvaudamas 2017-04-27 savivaldybės tarybos posėdyje svarstant interesų konfliktą keliantį klausimą ir nuo jo nusišalinęs netinkamai pažeidė Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktus bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas.

2. Sprendimo kopiją išsiųsti Alytaus miesto savivaldybės tarybos nariui Tomui Pačėsui.

3. Sprendimo kopiją išsiųsti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

4. Sprendimą paskelbti interneto svetainėje www.alytus.lt.

Komisijos pirmininkė

Laima Vincė Kirkliauskienė